

Trop c'est Trop (Enough Is Enough)

Direcció i guió: Elisa Sawasawa **Països:** França, República Democràtica del Congo
Durada: 65 min **Any:** 2026 **Gènere:** Documental **Interpretació:** Documental, Eliana Deza, Francis Zihindula Milindwa, Moses Sawasawa **Música:** Jean Bouchéty, Christian Chevalier
Fotografia: Jean-Jacques Rochut **Distribuidora:** JBA Productions
Versió original en suahili, ruandès i francès, amb subtítols en espanyol

SINOPSI

30 anys de guerra han deixat 7 milions de desplaçats i 10 milions de morts. **Trop c'est Trop** explora Goma, la capital de Kivu del Nord, a la República Democràtica del Congo, enmig de la seva agitació. (FilmAffinity)

CRÍTICA

20/02/2026 - BERLINALE 2026: Els horrors de la vida quotidiana a l'est de la RD del Congo i la indignació dels seus ciutadans se situen al centre de l'immediat i inquietant documental d'Elisé Sawasawa

Dos dits del mig i una expressió de set lletres que comença per "f." (en anglès). A la una, a les dues... i una altra vegada, per part d'un adolescent congolès. El jove està fora de si, i no queda clar si la seva ràbia va dirigida a la càmera, a la MONUSCO (una missió de manteniment de la pau de l'ONU que opera a la RDC) o al món mateix. En última instància, importa poc qui sigui el destinatari: aquest noi ha passat tota la vida enmig dels conflictes armats que han assolat la República Democràtica del Congo durant els darrers trenta anys. El documental **Enough Is Enough**, òpera prima d'Elisé Sawasawa, seleccionat a la secció Panorama de la Berlinale, retrata moltes altres persones que comparteixen la mateixa ira. Aquestes l'expressen amb una mica més de desenvolupament que l'adolescent, però tot es redueix al mateix: la vida en aquest país no és gaire més que operar en mode supervivència.

La paleta emocional de la pel·lícula s'amplia lleugerament, però segueix sent gairebé inequívocament fosca: desesperació, desempament, resignació... I, tot i així, també hi ha una certa determinació, un desig d'aguantar i sobreviure a aquesta Gehena, amb l'esperança que arribin dies millors. Crien els seus fills, participen en entrenaments de tall militar, es formen, graven cançons, ballen al carrer. En algun punt de l'horitzó brollen nous edificis residencials mentre els habitants es veuen obligats a seguir endavant.

La pel·lícula es va rodar entre el 2022 i el 2025 a Goma, la ciutat natal de Sawasawa, a l'est de la RDC. L'equip va treballar exclusivament amb càmeres a l'espatlla, llum natural i so directe, de manera que en vincle entre el públic i els protagonistes s'estableix amb rapidesa. L'estil és tan evocador que gairebé podem oïr la pestilència que emana de l'abocador enfangat. Les emocions de la pel·lícula són contagioses, i això dificulta veure **Enough Is Enough** (subtitulada "Història d'un país impossible") amb distància analítica. Hi ha poc del que parlar en termes estrictament artístics, però això no és pas una debilitat de l'obra.

El director, que "va néixer al ritme de les bales" i és supervivent de la massacre del 2008, se centra en els seus conciutadans i en les seves condicions de vida, alhora que aporta algunes dades per contextualitzar la situació política de la RDC. Deu milions de persones han mort en els últims trenta anys, i set milions més han estat desplaçades. El capítol actual del conflicte enfronta les FARDC (l'exèrcit estatal congolès) i el grup rebel M23, recolzat per tropes ruandeses. La MONUSCO és considerada àmpliament ineficaç per la població local, que reclama la seva sortida del país. La RDC, anteriorment anomenada Zaire, té una llarga història de violència que es remunta a la colonització belga i al sagnant regnat del rei **Leopold II**, amb tot just un breu capítol d'esperança durant la presidència de **Patrice Lumumba**.

El documental dura només seixanta-cinc minuts, però cadascun està carregat d'urgència i importància, mentre desmenteix discretament Wim Wenders: el cinema no s'hauria de mantenir apartat de la política. En una terra on la història s'ha repetit durant dècades, la càmera esdevé més que un dispositiu de registre: passa a ser un acte de resistència. **Enough Is Enough** no promet solucions, però exigeix atenció, i de vegades aquí és on comença el canvi.

Ola Salwa – cineuropa.org